

Samenhang richtlijn en basismodel

---

juli 2023 Versie 1.0

Samenhang richtlijn en basismodel

Het aantal mensen dat te maken krijgt met overgewicht en obesitas groeit nog steeds. Obesitas is als ziekte erkend door de Nederlandse Gezondheidsraad en de Wereldgezondheidsorganisatie. Het hebben van overgewicht of obesitas heeft voor het individu vaak veel invloed op lichamelijke en mentale gezondheid en welzijn. Daarnaast heeft het veel invloed op zorgkosten, het gebruik van sociale voorzieningen en arbeidsgerelateerde kosten. Het is dus belangrijk om te werken aan een optimale aanpak voor mensen met overgewicht en obesitas. Twee essentiële onderdelen in zo'n aanpak zijn inhoud en organisatie. Onder coördinatie van het Partnerschap Overgewicht Nederland is daarom de 'Richtlijn Overgewicht en obesitas bij volwassenen' herzien en het 'Basismodel Netwerkaanpak voor volwassenen met overgewicht en obesitas' ontwikkeld.* Dit document beschrijft de inhoud en de samenhang van deze producten.

Richtlijn Overgewicht en obesitas bij volwassenen

Inhoud

De richtlijn beschrijft de diagnostiek, zorg en ondersteuning voor volwassenen met:

- obesitas,
- overgewicht in combinatie met een vergrote buikomvang en/of comorbiditeit.

Het gaat hier om zorggerelateerde preventie.

De richtlijn is bedoeld voor alle hulp- en zorgverleners die hierbij betrokken zijn. Het is een wetenschappelijke richtlijn met medische vaktaal.

Basismodel Netwerkaanpak voor volwassenen met overgewicht en obesitas

Organisatie

Het basismodel beschrijft de organisatie van zorg en ondersteuning om de netwerkaanpak voor volwassenen met overgewicht en obesitas lokaal en regionaal in te richten. Deze netwerkaanpak is bedoeld voor volwassenen met alle vormen van overgewicht, dus zowel de groep mensen waarvoor de richtlijn is bedoeld, als de groep mensen die een risico hebben om tot die doelgroep te gaan behoren. Zorg en ondersteuning vanuit de netwerkaanpak gaat om zowel geïndiceerde als zorg-gerelateerde preventie.

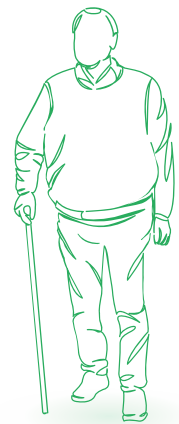
Het basismodel is bedoeld als leidraad voor beleidsmakers, bestuurders, managers, projectleiders en professionals uit het sociaal en medisch domein die actief betrokken (willen) zijn bij het opzetten en uitvoeren van een netwerkaanpak. Bij het samenstellen van het basismodel is rekening gehouden met de laatste stand van de wetenschap, wettelijke bepalingen en landelijk en regionaal beleid. Het basismodel is zo veel mogelijk ontdaan van vakjargon.

Kwaliteitsstandaard

De richtlijn en basismodel hebben samen de status van kwaliteitsstandaard.

Verbinding terminologie

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de relatie tussen de terminologie in de richtlijn en de terminologie in het basismodel. Ook geven we een toelichting op de terminologie. In het basismodel zijn onderdelen uit het sociale domein verder uitgewerkt dan in de richtlijn, waardoor de lijst met termen in het basismodel wat uitgebreider is.

RICHTLIJN TERMINOLOGIE	TOELICHTING CATEGORIE (vanuit richtlijn)	TERMINOLOGIE IN BASISMODEL NETWERKAANPAK OVERGEWICHT EN OBESITAS VOLWASSENEN
Leefstijl	Dit betreft voeding, beweging, alcohol- en middelengebruik, ontspanning (voldoende slaap, verminderen chronische stress)	Leefstijl Idem als in toelichting 2 ^e kolomen tevens: <ul style="list-style-type: none"> • eerdere pogingen tot leefstijlverandering
Medisch	Dit betreffen de medische factoren die oorzakelijk, bijdragend en/of in stand houdend verbonden kunnen zijn met obesitas (zie module 'Diagnostiek' en 'Gepersonaliseerde zorg'): <ul style="list-style-type: none"> • medicatie • hormonaal • hypothalaam • (mono)genetisch of syndromaal 	Lichamelijke gezondheid Idem als in toelichting 2 ^e kolom en tevens: <ul style="list-style-type: none"> • aan- of afwezigheid van ziekten • andere, mogelijk nog onbekende, medische en lichamelijke factoren • de door de persoon ervaren lichamelijke gezondheid
Psychisch	Dit betreft: psychische of psychiatrische aandoeningen zoals depressie, eetbuisstoornissen, chronische stress, psychotraumata	Mentale gezondheid Idem als in toelichting 2 ^e kolom en tevens: <ul style="list-style-type: none"> • door de persoon ervaren mentale gezondheid, zoals mentaal welbevinden en zingeving
Sociaal-economisch	Dit betreft variabelen die van invloed zijn op iemands sociaal economische positie (SEP): <ul style="list-style-type: none"> • opleiding, inkomen en beroep (werk) • sociale situatie zoals armoede, slechte huisvesting, gebrekkige gezondheidsvaardigheden, slechte werkomstandigheden, laaggeletterdheid en ook werkloosheid en financiële onzekerheid • sociale en culturele normen (gewoonten) 	a. Psychosociaal welzijn Dit betreft iemands functioneren in relatie tot anderen. Hieronder vallen aspecten als: <ul style="list-style-type: none"> • de aanwezigheid, de mate en kwaliteit van sociale contacten en betekenisvolle relaties • maatschappelijke participatie en maatschappelijke betrokkenheid • het door de persoon zelf ervaren psychosociaal welzijn b. Sociaal-economisch welzijn Dit betreft eigenschappen die iemand verworven heeft en waardoor hij/zij bij een bepaalde groep is gaan horen. Hieronder vallen aspecten als: <ul style="list-style-type: none"> • de financiële situatie, huisvesting, werk (inhoud, arbeidsomstandigheden, arbeidsvoorwaarden) • opleiding, kennis en vaardigheden • het door de persoon zelf ervaren sociaal-economisch welzijn

RICHTLIJN TERMINOLOGIE	TOELICHTING CATEGORIE (vanuit richtlijn)	BASISMODEL TERMINOLOGIE
		<p>c. Directe omgeving</p> <p>Hieronder vallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> de leefwijzen, gebruiken, normen, waarden en overtuigingen van mensen in deze verschillende omgevingen (cultuur)
Persoonlijke gezondheidsvaardigheden	<p>Betreft de vaardigheden om informatie over o.a. gezondheid te verkrijgen, te begrijpen, te beoordelen en te gebruiken bij het nemen van gezondheidsgerelateerde beslissingen en handelingen.</p> <p>Hieronder valt ook het aanwezige kennisniveau om o.a. een goede gezondheid - waaronder kennis over een gezonde leefstijl - te behouden en te bevorderen</p>	<p>Gezondheidsvaardigheden</p> <p>Idem als in toelichting 2^e kolom</p>
Persoonlijke situatie en persoonskenmerken	<p>Dit betreft kenmerken zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> leeftijd en geslacht verstandelijke vermogens taalbeheersing karaktereigenschappen eerdere pogingen tot leefstijlverandering (op eigen initiatief en/of met professionele begeleiding) (intrinsieke) motivatie zelfmanagement 	<p>Persoonskenmerken</p> <p>Hieronder vallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> leeftijd en geslacht verstandelijke vermogens mate van geletterdheid, taalbeheersing mate van zelfmanagement karaktereigenschappen culturele achtergrond normen, waarden, ideeën en gedachten die iemand heeft over zichzelf en de wereld om hem heen (intrinsieke) motivatie
	<p>Kenmerken van de fysieke en de sociale omgeving zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> wijk en typische kenmerken van de wijk op gebied van voorzieningen, veiligheid en samenstelling wijk thuis: woonsituatie, samenstelling van het huishouden, primair gesproken taal, werkomgeving of schoolomgeving culturele en geloofsgemeenschap vrienden- en kennissenkring 	<p>Directe omgeving</p> <p>Idem als in toelichting en tevens:</p> <ul style="list-style-type: none"> de leefwijzen, gebruiken, normen, waarden en overtuigingen van mensen in deze verschillende omgevingen (cultuur, geloof)

Meer informatie over de netwerkaanpak:
aanpakovergewicht.nl

Meer informatie over PON en de richtlijn:
partnerschapovergewicht.nl

